

הביאני הדריו

גליון 238

מדן המשגיה שליט"א

'אל תיראי תולעת יעקב'

חיים שכזו? והיהודי שואל את עצמו בהתמררות, למה דווקא פה אני צריך לחיות? בשביל מה? למה כל העדות האחרות מתקבלים באופן נחמד, היו שם עליות מהרבה אומות, בהיות מצרים ארץ השובע בשנות רעב, וכולם התקבלו בחביבות, קיבלו אותם בקבלת פנים נורמלית, ונתנו להם הטבות והתמזגו, מה קרה פתאום לגזע היהודי ששונאים אותי כל כך? ... איך העם העברי חי עם כזו הרגשה?

לאחר מכן נהפכו מאזרחים משונים לעבדים, ויעבדו מצרים את בני ישראל סתם בשביל לבזוז את הכח ליהודי, כמטרה בפני עצמה, בפרך - פרך לשון שמפוררים דבר, היינו לשוב את רוחו של האדם - לפורר אותו, העבודה הזו שהטילו מצרים על ישראל היתה בשביל להפוך אותם לבלתי אנושיים, עד שלא נשאר לאדם שום תחושה, וימקרו את חייהם בעבדה קשה, כאן אנחנו מקבלים את קיום ההבטחה של גר יהיה זרעך בארץ לא להם ויעבדו ויענו אתם, והגיע מצבם בו גזרו עליהם גזירות לזרוק ילודים ליאור, וכשפרעה חולה שוחטים מאה וחמישים יהודים בבוקר ומאה חמישים יהודים בערב, רואים איך מתייחסים לאנושיות הזו, כאילו כל מה שנמצאים במצרים, בשביל לנצל את כוחם עד תום, ולכאור' מסתברא שכל יהודי שואל את עצמו, מה הסיבה שגורמת לי להיות המסכן שבעולם, ומה התוצאה מזה? לשם מה לי לסבול כל כך סבל והשפלות? ... ללמדנו גדלותם של ישראל.

במדרש כתוב כאשר משה מקיים שליחות הי"ת ואומר לישראל כי הקב"ה חפץ לגאול את עם ישראל, הם עונים לו, עדיין לא עברו ארבע מאות שנה, והרי זה פלא, איך יכול להיות שכך הם שואלים? הם חושבים שיש להם עוד איזה גובה, שעדיין לא פוררו אותם מספיק, עם כל הרמיסה והרודנות, נשאר להם האנושיות שלהם - שנרמסם בשביל שתקום כאן אומה אלוקית, והמחיר הוא שווה את התוצאה, וזו התוצאה - האומה אלוקית, הם עדיין לא יודעים מה זה, אלא יש להם קבלה מהאבות שיגאלו אותם, והם לא

יתחיל עם גר יהיה זרעך בארץ לא להם ויעבדו ויענו אתם ארבע מאות שנה (בראשית טו יג). הקב"ה אומר ליעקב שירידתו למצרים היא ירידה אשר לא תוכלו לעלות משם עד שאני יעלה אותך, - אנכי אעלה גם עלה. כשיעקב אבינו עשה את העסקה עם עשיו על הבכורה, הוא אומר שהוא לוקח את ההבטחות שהבטיח השי"ת לאברהם וליצחק ומקבל בעד זה גם את השטר חוב, יעקב אבינו לוקח את השטר חוב ויורד עם זה למצרים בשבעים נפש, ויודעים שהשטר חוב כעת הולך להתקיים.

ויקם מלך חדש על מצרים אשר לא ידע את יוסף. ויאמר אל עמו הנה עם בני ישראל רב ועצום מקנני. הבה נתחכמה לו פן ירבה ויהיה פי תקראנה מלחמה ונוסף גם הוא על שנאינו ונלחם בנו ועלה מן הארץ (שמות ח-י). כאן מתואר לנו התממשות הגזירה, כתוב בתהלים (קהלה) הפך לפסל לשנא עמו. בני אדם שמתנהגים בישרות, וללא סיבה מתקבלת ההחלטה להעמיד אותם בצד, לשים עליהם תווית שאינם כשאר אזרחים רגילים, ולראות אותם כעוייני המלכות, ולכן לנשלם מזכויותיהם.

אחר כך וישימו עליו שרי מסים, מחייבים אותם לשלם מעבר למה שאזרח רגיל נותן, למען ענתו בסבלתם, סתם להציק, לגרום להם חיי עינוי וסבל.

באופן טבעי לא קל לאדם להרגיש בלתי רצוי, ואומר היהודי לעצמו - אם כן למה בעצם אני צריך לחיות פה, שבכל מקום שאני הולך נותנים לי תווית מיוחדת ורוצים ומחפשים כל הזמן להציק לי, ועוד שאנחנו נבנה את פתום ואת רעמסס, עבודה יתירה שאף אזרח רגיל אצלם שמשלם פחות אינו עושה להם, אמנם וכאשר יענו אתו פן ירבה וכן יפרץ - אבל התוצאות בשטח היו שונות מצדו מפני בני ישראל נעשים כקוצים בעיניהם, בכל מקום יהודי מקבל הערה מלעגה, קצו בחייהם - כאילו היהודי מעורר בו דחיה ושאת נפש, ובכל מקום הוא מקבל יריקה בפנים ומלעיגים עליו ומזלזלים בו ומתעבים אותו.

וכי זה פשוט לחיות כך? איך עוברים מסכת

בתחילת לימוד הפרשיות של גלות וגאולת ישראל, יסודות התהוות בנין בית ישראל באופן מעשי, נקוה מהשי"ת שזוכה לבטא את הדברים בדבעי ולהפיק התועלת הנצרכת.

פרשה זו של בנין בית ישראל יש הרבה מה ללמוד בה. למשל, אם נראה מישהו שקנה חפץ ומשלם עליו סך גבוה מאוד ובכדי לשלם סכום כה גדול עליו להתכלל בצמצום ובדוחק גדול, ככל שהוא מצמצם ודוחק עצמו יותר וככל שלוקח על עצמו עול גדול יותר ולמשך זמן רב יותר, ניתן להבין כמה הוא סבר שזו השקעה כדאית עבורו.

ואם נראה שאדם לא קנה כלום ואין לו שום חפץ ביד, שום משהו מעשי, ובכל זאת כבר שילם על כך הרבה, ואף הכניס עצמו לחיי דחק וצמצום ועשה את כל המאמצים, נבין מכך שהסבירות שלו על הכדאיות של ההשקעה היא הרבה יותר גדולה, כי הוא מוכן להשקיע כל כך אפילו שכעת הוא עדיין לא מקבל שום דבר ממשי ביד.

יש שלב נוסף, שאין לנו אפשרות אפילו להשכיל על אותו דבר, אנו יודעים שבעולם הזה אדם מסכים לשלם כל מחיר, בכדי לחסוך מעצמו יסורים, ועל אחת כמה וכמה שאדם לעולם לא יכניס עצמו למצב של יסורים בשביל לקבל תמורה כספית, כי טבעו של האדם הוא להיפך, שמוציא כל ממונו ובלבד שלא יהיו לו הקשיים והיסורים.

אם נשמע שבכל זאת אדם עשה כן, ונכנס למסכת של יסורים בשביל לקבל תמורה, בהכרח שגודל התמורה שיקבל הוא לאין שיעור. אם כן, וכי ניתן להעלות על הדעת אדם שנכנס למסכת יסורים גדולים וקשים, בלי לקבל כלום עכשיו - אלא רק לעתיד, וכי אפשר לצייר כזה ציור? ...

כשאנו לומדים פרשת שמות, זה בדיוק המצב שאנחנו רואים, הרי עם ישראל לא 'נפלו' בהפתעה למצרים, ואחר כך בתאריך מסוים 'פתאום' החליטו להוציא אותם, - אלא הם ירדו למסלול ידוע, אברהם אבינו כבר קיבל את המידע הזה, הקב"ה קובע עם אברהם אבינו שבנין האומה

סובלים לריק, בוודאי כל מכה כואבת, כל סבל צרה, אבל הוא יהודי ויודע שזה תשלום שווה, - בשל כך שאני יהפך אחר כך להיות חלק מהאומה האלוקית - לסבול בכור הברזל סבל עצום, שנים על גבי שנים, זו השקעה כדאית!

איתא במדרש בשכר נשים צדקניות שהיו באותו הדור נגאלו ישראל ממצרים (שמות רבה פר' א) כי זה התפקיד שלהם, להחיות את ילדיהם, לפתח את העם, כי זה תפקידם בשביל לגדל אומה אלוקית, שום אשה לא הפילה וולדה, הגדלות היא כי זה התפקיד לגדל עם, אין להם עדיין מסגרת מסויימת כל כך, אלא מבינים בינם לבין עצמם לגדל את הבנים הנולדים, ולא לשנות את שמם ולבושם, וכמובן לא להתערות עם יושבי הארץ, אלא בינם לבין עצמם.

הם חיו עם הרגשה של תפקיד, מבהיל כל רעיון שליחודי יש כח עצום לעבור חיים כל כך משפילים והוא לא נשפל בעיני עצמו! אלא אדרבה מרגיש זה התפקיד שלו לקבל את היריקות והרמיסות, ולא משנה הזהות שלו, כי הרגישו שזה התפקיד ליצור מסגרת של אומה, אין לו כלום בינתיים, ובכל זאת לשלם, כבר משלם בכזה תשלום של ייסורים ומרירות משך עשרות עשרות שנים, הוא וכל צאצאיו.

מי שילם פעם מחיר שכזה?! כלל ישראל היחיד ששילמו כזו תמורה!

במקום שנקבר אדם ורואים תולעת אחת בלבד, הרי יש כאן רמז זכר לאדם שנקבר כאן, משום כך 'אל תיראי' בכל זאת 'תולעת יעקב', גם אם היחס במרחק יהיה כרחוק אדם שכלתו וגיבור חי למצב של תולעת קטנה, אף אם תהיה בכזה הרגש רחוק, עדיין אל תיראי תולעת יעקב, במצרים הם חיו בתפקיד שהם בני אברהם יצחק ויעקב, ועתיד לצאת מהם אומה האלקית והיה להם שווה לסבול את הכל, אנו על אחת כמה וכמה, נגיע לכל מה שנבאו לנו הנביאים עליהם השלום, ותפקידנו להשלים עצמנו למעלות אלו, ולצפות לקיומם, לחיות ע"פ של העבר ומחולת המחניים, ופנינו אל כל העתיד לבא לנו במהרה בימינו.

הרמב"ם מבאר לאנשי תימן שסבלו סבל שהגויים השפילו אותם ונתנו להם לסבול, הוא אומר להם שזה המצב של כלל ישראל בכל הזמנים, וע"ז הם צריכים לעמוד בכל הנסיונות האלו, ומנסים להעבירם על דתם, והם בכל זאת מחזיקים את אמונתם, ואומר להם הרמב"ם התראו אומה כזו שחננו מחנה ישראל מול מחנה אלקים, וע"ז נאמר שובי שובי השולמית שזהו ישראל האומה החסידה שובי שובי וְיִנְחָזָה בָּךְ, ועל כך משיבה האומה מה תִּחְזוּ בְשׁוֹלְמִית, פְּמַחֲלַת הַמַּחְנִים - היינו מחנה אלקים נגד המחנה ישראל, והוא ענין מעמד הר סיני, וראה שהזכיר בפסוק ד' פעמים 'שובי' להזכיר בכוננתו ה-ד' גלויות שנעבור.

כלל ישראל מוכן לעבור את כל הנסיונות שלהם כי יש להם הרבה על מה לסמוך כי היה להם

מעמד הר סיני - זה כבר תשלום כשהחפץ בידיים, אנחנו אנשים אלוקיים ואנו מוכנים כל מחיר שיהא, כל השפלה וכל סבל במאות אלפי שנה אנו מוכנים לכך, כי אנחנו לא סובלים! - כי אנחנו אלוקיים! אמנם אם נחשוב על עם ישראל במצרים, שלהם לא היה עדיין את המעמד הר סיני ביד, לא היה להם המשל של 'מה תחזו בשולמית' כמחולת המחניים, רק ע"י האבות, ועם הפנים לעתיד, והרגשת התפקיד שזהו המטרה כעת להעמיד אומה, לשמר את המשפחה העברית הזו, כי מצאצאי אברהם יצחק ויעקב אמור לצאת אומה אלקית, מה נאמר אנן שאנחנו אחרי המעמד הר סיני, איזה יחס אנו צריכים להעמיד את עצמנו, ויש לנו גם פנים כלפי העתיד.

וכתב הרמב"ם 'כי זו תפארת לנו וכבוד גדול!'

בכוזרי כתב שיהודי חושב ואם היצה"ר ייאש את האדם, ויהיה קשה לו איך להתייחס לסבל שהכלל סובל, יחשוב על העבר שלנו יציאת מצרים איך שעבדו אותנו ואיך שיצאנו, וישיכיל ויבין את המהפכה העצומה ביציאה הזו, מאיזה שפל לאיזה פסגה, ולא יהיה רחוק בעיניו, איך נשוב לקדמותנו, ואפילו אם לא ישאר ממנו ח"ו אלא אחד בכל העולם, אותו אחד אין לו ממה להתייאש, כי אל תיראי תולעת יעקב, וכך ביאר את משל הנביא ישעיה, כשפותחים קבר

ברכת מזל טוב

לידידינו בוגרי ותומכי הישיה"ק

לרגל השמחה השרויה במעונם ה"ה

ידיד הישיבה הרב יגאל מוכתר לרגל אירוסיהבת הרב בנימין זאב ברונר [ג] לרגל אירוסיהבת

הרב אליהו סגל [יג] לרגל הכנס הבן לעזתו"מ

הרב שמואל בינקוביץ [טז] לרגל הכנס הבן לעזתו"מ

הרב נתנאל חורווינסקי [יד] - להולדת הבן

הרב יוסף עקיבא פרייס [יה] להולדת הבן

הרב צבי יצחק הכהן מונק [כא] להולדת הבן

הרב משה ספיך [כב] להולדת הבן

הרב אליהו קורלנסקי [כג] להולדת הבן

הרב חיים יצחק רוטשטיין [כד] להולדת הבן

הרב דוד משה גורית [כה] להולדת הבן

הרב ישראל שולזינגר [כט] להולדת הבן

הרב אליהו לפקוביץ [לא] להולדת הבן

הרב משה שמחה קליין [כז] להולדת הבת

הרב דניאל דדון [כז] להולדת הבת

הרב יוסף דב איזבי [כה] להולדת הבת

הרב צבי בלאט [כט] להולדת הבת

הרב שמואל קסלר [כט] להולדת הבת

הרב זלמן מאיר פרידמן [ל] להולדת הבת

בברכה נאמנה שיזכו לגדלם לתורה לחופה ולמעש"ט

ניתן לעדכן שמחות בקו הבוגרים: 08-9747479

או במייל: 0539747@gmail.com

ברכת מזל טוב

לבני הישיבה"ק שבאו בברית האירוסין בשעטו"מ

הבה"ה אברהם זייבלד [לב] עב"ג למשפ' ברנדווין מודיעין עילית

הבה"ה ישי עוקשי [לא] עב"ג למשפ' אבדר מירושלים

הבה"ה בועז נקש [לג] עב"ג למשפ' דרשן מודיעין עילית

הבה"ה יהודה נחום ורהפטיג [לג] עב"ג למשפ' פורמן מירושלים

הבה"ה שמואל אלתר הנפלינג [לב] עב"ג למשפ' שפירא מאשדוד

הבה"ה אברהם אבא שלזינגר [לב] עב"ג למשפ' כהן מרמות, י-ם

הבה"ה נח בודנהיימר [לב] עב"ג למשפ' הרציג בני ברק

הבה"ה שמאי שטרן [לב] עב"ג למשפ' אלישיב רמ"ש ירושלים

בברכה נאמנה שיזכו לבנות בית נאמן בישראל

בניית ישיבה מרומית וזרי וזר

בואו שערנו בתודה

רשמים ממעמד קביעת מזוזה בשערי בית המדרש שע"י חניכי הישיבה במודיעין עילית

מעמד רב רושם בהשתתפות מאות מבוגרי הישיבה ובני הקהילה נערך במוצש"ק האחרון בעת מעמד קביעת מזוזה וחנוכת שערי בית המדרש בקהילת חניכי הישיבה בעיר מודיעין עילית.

זכור לכולנו לפני למעלה משנה ב' אב זכינו לרגע הגדול והמרגש שבית המדרש חניכי הישיבה עבר למשכנו החדש מאחר והמקום הישן היה צר מהכיל את ריבוי מתפללי בית המדרש, ועד עתה שערי בית המדרש היו מכניסה צדדית. לאחר שבשבועות האחרונים עמלו הגבאים על בניית הכניסה הראשית לבית המדרש ברוב פאר והדר, בס"ד בשבוע האחרון הושלמה המלאכה, ובמוצש"ק הגיע מרן רבינו ראש הישיבה שליט"א לקבוע את המזוזה בשערי בית המדרש.

לאחר קביעת המזוזה פצחו בני הקהילה בריקוד נלהב כשבפיהם הפסוק 'פתחו לי שערי צדק'... 'זה השער לה' צדיקים יבואו בו', לכבוד בית ה', ונגשו לסעודת מלוה מלכה חגיגית.

ראשון הנואמים בכינוס היה ידידנו בוגר הישיבה הרה"ג רבי שמואל יוחנן שניידר שליט"א, אשר הפליג על הזכות הגדולה להתפלל בבית המדרש זה באירת האחדות שיש במקום, והרוממות המיוחדת כימי קדם עת שבתנו יחד בבית חיינו הישיבה הקדושה, בסיום הדברים הודה למרן רבינו ראש הישיבה שליט"א אשר מלווה בעצה ותושיה את הקהילה הקדושה, בבחי' גדול עומד על גביו.

לאחמ"כ כובד ידידנו בוגר הישיבה הרה"ג רבי מרדכי דוד קורלנדסקי שליט"א, אשר האריך על כח התפילה, ועל הזכות להיות חלק מבית המדרש הגדול הזה, בצורת התפילה הנכונה, מתוך ידיעת ערכה של תפילה, כמו שקיבלנו בישיבה הק'.

משא מרן רבינו ראש הישיבה שליט"א נשמעו בקשב רב, כאשר בפתח הדברים הודה לכלל הגבאים ובפרט לרה"ג ר' חיים פרנס שליט"א על מסירותם למען בית המדרש לדאוג לבנות ולפתח ולהוסיף ולפאר עוד ועוד. והאריך בעניני פר' השבוע

יהודה אתה ידוך אחיך שע"י שהאחים שלו למדו ממנו, זוהי היתה נקודת

החיבור ביניהם וזכה שיתכפר לו ע"כ, ופנה אל כל אחד ואחד מהמתפללים, שכאשר הוא מגיע הוא משפיע על הציבור כולו בחשיבות צורת התפילה כערכה, להיות משויך לבית מדרש הגדול הזה, כל תוספת של חיבור מוסיף טהרה, כשם שיהודה ע"י אותו החיבור שמישהו למד ממנו, אז נתכפר לו, כך כשכל אחד שמגיע להתפלל פה בבית המדרש זה מוסיף ומלמד לאחרים איך צורה של תפילה צריכה להיות, המחובר לטהור טהור, וכל תוספת מוסיף טהרה, וסיים בברכה, יה"ר שיתקבלו תפילותינו תמיד ברחמים וברצון, שתשרה שכינה בבית הגדול והקדוש הזה.

לסיום הוצגו בפני מרן ראש הישיבה שליט"א יריעות ספר התורה שעתיד להיכנס א"ה לבית המדרש בבין הזמנים ניסן שנכתבו בהידור רב על ידי אחד מחשובי הבוגרים והמתפללים, והביע את התפעלותו מיופי והידור הכתיבה.

בליעות והגעלה – בפה ובשיניים

"כי כבד פה וכבד לשון..." (פ' השבוע)

וי"ל, ועוד יש לפלפל בהכשר ליכון בנוף אדם, ואכהמ"ל.

"לטהר אותו החלב הטמא"

בליעה בשיניים תותבות וכו'

ואמנם כל זה לענין בליעה-ופליטה בפה וכן בשיניים הטבעיים - אבל כבר האריכו הפוסקים לדון טובא לענין שיניים תותבות וכו', העשויים מחומרים הבולעים ופולטים. ודנו בזה הן בכל ימות השנה לענין בליעות של בשר וחלב, והן בחג הפסח לענין בליעות חמץ. (וראה בשדי חמד ח"ח מערכת ח"מ סי' ד, כד).

ואכן היו מיחידה סגולה שנהגו להחמיר, וכמ"ש בדרכי תשובה (יו"ד סי' פט ס"ק יא), "שראו לירא שמים שיהיה לו שיניים של בשר בפ"ע ושל חלב בפ"ע, וכש"כ לפסח שראוי להחמיר ולעשות חדשות". וכן העידו על כמה מגאוני ישראל זצ"ל שהיה להם ב' או ג' זוגות שיניים תותבות, (ראה בהליכות שלמה פסח פ"ג הע' 32, אורח דוד עמ' צח).

[וראה עוד בספר "הליכות שלמה" (ש) בהרחבה, במנהג מרן הגרש"ז אויערבאך זצ"ל ומרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל, באופן הכשרת השיניים התותבות לפסח, ואכהמ"ל].

*

אלא שעצות אלו אינם קיימות אצל אלו שיש להם שיניים תותבות הקבועות בפיהם, (וכן סתימות וכתרים וכו'), ולא שייך להחליפם.

ואמנם לענין בשר בחלב, הסכמת רוב הפו' דא"צ הכשר והגעלה, ודאינו אלא דרבנן כיון דאינו דרך בישול, והוא כלי שני (א"כ בחומר דדבר גוש), וגם יתכן שאינו בשיעור י"ד סולדת בו, ועוד צירופי היתר, אבל לענין חמץ בפסח שאיסורו במשהו וכו' ומחמירין גם בבליעה שאינה בת יומא, וגם בכלי שני, דנו בזה טפי. (וראה סיכום הידיעות למעשה בספר פסקי תשובות סי' תנא אות כג).

וביותר העירו לדון לענין אכילת החריי"ן בפסח, דהא הוי דבר חריף דבלע ע"י דוחקא אף בצונן, ואף באינו בן יומו, וע"ש בס' הנ"ל. וראה עוד בענין זה בספר 'אור לנתיבת' מאת הגר"פ שוב שליט"א (קונטרס אהל מרים סי' ט) בכירור הצדדים והנימוקים בענין זה באריכות.

*

וכבר נשאלה שאלה בענין הנדון שלפנינו - ע"י מרן הגרש"ז אויערבאך זצ"ל - במכתב שאלה למרנא החזו"א זצ"ל (מחודש ניסן תרצ"ו).

ובסיום הדברים כתב: "עתה טרם אכלה לדבר, הנני לבקש מהדר גאונו שליט"א שלא ישיב את פני ריקם בדבר הזה, ונא להזדקק לשואל כענין ולהודיעני על זה את דעתו דעת תורה, כי נחוץ לי מאד לדעת דבר זה לי לעצמי שיש לי שיניים מכוסות בזה, ועוד בפסח שעבר נתעוררתי בזה, ושאלתי אז לאחד מגדולי המורים פעה"ק ונשאר הדבר בספק" (נדפס במנחת שלמה תנינא סי' ג), וע"ש הדברים באריכות.

הביאני חדריו

יו"ל ע"י חבר תלמידים חניכי הישיבה הקדושה. הדברים המובאים בגליון בדרך כלל, הינם מכתבי תלמידים וכד' ולא עברו את שבט ביקורתם של רבותינו שליט"א. הגליון נועד בעיקר עבור בני הישיבה לדורותיה, החפצים להמשיך להתחנך ולהתעלות כבימי קדם לאורה ובדרכה של הישיבה.

לקבלת הגליון ולהערות והארות
0539747@gmail.com | 08-9747479 שלוחה 4

במדרש רבה (שמות א, כו) איתא - על משה רבינו ע"ה בהיותו בבית פרעה - והיה פרעה מנשקו ומחבקו, והוא נוטל כתרו של פרעה ומשימו על ראשו, כמו שעתיד לעשות לו כשהיה גדול וכו', והיו שם יושבין חרטומי מצרים ואמרו מתייראין אנו מזה שנוטל כתריך ונותנו על ראשו, שלא יהיה זה אותו שאנו אומרים שעתיד ליטול מלכות ממך, מהם אומרים להרגו מהם אומרים לשרפו, והיה יתרו יושב ביניהן ואומר להם, הנער הזה אין בו דעת, אלא בחנו אותך, והביאו לפניו בקערה זהב וגחלת, אם יושיט ידו לזהב יש בו דעת והרגו אותו, ואם יושיט ידו לגחלת אין בו דעת, ואין עליו משפט מות. מיד הביאו לפניו ושלח ידו ליקח הזהב, ובא גבריאל ודחה את ידו ותפש את הגחלת והכניס ידו עם הגחלת לתוך פיו ונכוה לשונו, וממנו נעשה כבד פה וכבד לשון.

ובספר שפתי כהן (על התורה) לרבי מרדכי הכהן זצוק"ל מצפת, שואל: ומה שנכוה פיו ולא נכוית ידו כשנוטל הגחלת? וביאר, שמעתי כי לפי שכשראתה אותו בת פרעה, והביאה לו מינקת מן המצריות כדי להאכילו, אף שהיה שומט מלינוק, עדיין ניסו והכניסו לו מהחלב לתוך פיו, ולכן באה הגחלת לטהר אותו החלב הטמא שנפל לתוך פיו, ואולי שנכוה פיו ולשונו ולזה אמר "כבד פה וכבד לשון". עכ"ד.

בליעות בפה וגוף חי

וראייתו שהבינו בכוונתו "לטהר אותו החלב", דהיינו ש"ע"י הגחלת היה זה כהכשר "ליכון" לאותה הבליעה שבפיו - מעצם נגיעת החלב הטמא. (אבל ל"ה ח"ו חשש "טעימה" כלל בזה).

ולכא' יש לפלפל מנין כלל היתה "בליעה" מנגיעת אותו החלב בפיו של משה רבינו ע"ה - לפי"מ הדאריכו האחרונים לדון אם גוף חי - של אדם או בעל חי - מבליע ומפליט, עיי' בקהלות יעקב (חולין סי' ה) באריכות. [וגם כיצד א"כ מהני' לה "הגעלה", ומיהו י"ל דהכא הוי "ליכון" דעדיפא, ואכהמ"ל].

וכתב עוד בתו"ד: דאת"ל שהחי מפליט עכ"פ ע"י רותח, א"כ אדם הנוגע בבשר או תבשיל רותח שהיה סולדת בו, יהא צריך לקלוף את הבשר עכ"פ כדי קליפה, שהרי בלע מבשר האדם וכו', ומעולם לא שמענו ולא ראינו שאדם הנוגע במאכל רותח, יהא נאסר המאכל כדי קליפה, [מצד אבר מן החי, או איסור בשר אדם בלא"ה, ע"ש להלן], וכן אם הכניס לפיו מאכל חם הרבה עד שמרגיש סלידה וכו' אטו יהא נאסר המאכל כדי קליפה, וע"ש עוד.

ומיהו הרי אפ"ל דאכתי מנידון זה אין ראייה לענין אם גוף חי "בולע", דהרי לעולם אף אם גוף חי בולע, אבל י"ל דאינו "מבליע" ואינו "מפליט", (וכן לא יחזור ויפליט בליעות שבלע, ונפ"מ לענין בב"ח ובליעת חמץ, דלהלן), והכא - בפיו של משה רבינו ע"ה - הקפידא היתה כל כך, שאף לא יהיה "בולע" בפיו כלל, אף אם אינו חוזר ומפליט, [ומ"מ ליכון מהני לזה]. ודו"ק.

*

איברא דהא בלא"ה יש לפלפל, דהא בפשוטו לא היה החלב "חם" אלא צונן, וכיצד נבלע. ומיהו מצינו גוויי דגם בצונן איכא בליעה מועטת, ועיי' בשו"ע יורה דעה סי' צא, ודו"ק, (ואמנם הרי כבר לא היה "בן יומו", ומיהו מדרבנן גזרו אטו בן יומו,